

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U101963

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-10-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лич Оксана Миколаївна

2. Luch Oksana M

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 19.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна психологія, історія психології

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-09-2021

Спеціальність за освітою: Початкове навчання

Місце роботи здобувача: Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: проспект Любомира Гузара, буд. 1, м. Київ, 03058, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.453.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.51, 15.31.41

Тема дисертації:

1. Психологія життєстійкості осіб похилого віку
2. Psychology of elderly people's hardiness

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне й експериментальне дослідження життєстійкості осіб похилого віку. Теоретико-методологічний аналіз і узагальнення наукових підходів до проблеми дослідження довів, що життєстійкість особистості – це єдність зовнішніх (життєві навантаження, стресові ситуації тощо) та внутрішніх (цілі, цінності, смисли, самоствавлення тощо) чинників, що проявляється на емоційному, когнітивному та поведінковому рівнях й впливає на життєдіяльність особистості загалом. Розроблено концепцію, яка передбачає дві вікові кризи. Перша є криза адаптації в похилому віці, що зумовлюється, передусім, соціокультурними чинниками. Друга криза – екзистенційна – обумовлена конфронтацією зі страхами смерті, небуття, безглуздя та самотності. Перша криза проявляється вкрай індивідуально. Її перебіг залежить від усього попереднього досвіду людини та низки соціальних чинників. Друга криза є детермінованою не соціальними, а суто екзистенціальними чинниками. А отже, її вирішення лежить у

когнітивній площині. Запропонований когнітивний конструкт «персональна винятковість екзистенційного досвіду» уможливило зняття екзистенційних страхів й відображає рівні життєстійкості осіб похилого віку. Розроблено концептуальну психологічну модель життєстійкості осіб в похилому віці. Показано, що життєстійкість особистості в похилому віці є цілісним психологічним новоутворенням, яке характеризується сприйняттям особистістю-конкретної екзистенційної ситуації, ставленням до свого життя загалом та спрямованістю на подальшу успішну життєдіяльність. Також були виявлені рівні життєстійкості, показано та доведено зв'язок між рівнем життєстійкості осіб похилого віку, когнітивним конструктом «персональна винятковість екзистенційного досвіду» та особистісними проявами (когнітивна, поведінкова, емоційна складові). Запропоновано й упроваджено систему формувальних заходів щодо становлення та розвитку життєстійкості в осіб похилого віку, яка містить авторську розробку «Комплексна програма розвитку культури життя людей похилого віку», що реалізує ідеї ціннісного ставлення до життя, культуру розв'язання та виходу зі складних життєвих ситуацій, а також роботу в групах, з метою досягнення психокорекційного ефекту тощо.

2. The thesis presents the performed theoretical and experimental study of elderly people's hardiness. The performed theoretical and methodological analysis and generalization of scientific approaches to the researched problem have showed that an individual's psychological hardiness is the unity of external (life loads, stressful situations, etc.) and internal (goals, values, meanings, attitudes, etc.) factors. It is manifested at emotional, cognitive and behavioural levels and affects an individual's life as a whole (his/her responsibility for their actions, reflexivity, ability to self-development and self-realization, etc.). A rejected desire for psychological hardiness, existential isolation leads to disharmony and even destruction of a personality. The characteristics of an individual's hardiness depend on the social-cultural conditions, in which the individual self-organizes and acts. The thesis author shows and emphasis that passivity, helplessness and alienation – the stereotypical notions of the elderly age – are manifestations of maladaptation in the elderly age that, however, cannot be considered as normative phenomena. The representatives of the mentioned age group are attracted by social activities, especially altruistic activities. A concept has been developed that includes two age crises. The first one is a crisis of adaptation in the elderly age caused, primarily, by social-cultural factors. The second crisis is existential, caused by an individual's confrontation with fears of death, nothingness, nonsense and loneliness. The first crisis is manifested very individually. Its course depends on all previous human experience and some social factors. The second crisis is determined not by social but by purely existential factors: the anxiety caused by human mortality and futile existence was suppressed at the early ages, but it grows into expressive fears with the elderly age, which can no longer be counteracted by psychological protective methods developed in previous years. Accordingly, a means counteracting fears lies in the cognitive plane. The construct of «uniqueness of personal existential experience» helps to remove fears of death, non-existence, meaninglessness and loneliness and reflects the levels of elderly people's hardiness. A conceptual psychological model of elderly people's hardiness is presented in the thesis. Elderly people's hardiness is a new holistic psychological formation, characterized by the acceptance by an individual of a specific existential situation, an attitude to his/her life as a whole and focus on further successful life. The system of elderly people's hardiness contains three manifesting components: emotional, cognitive and conative. Integrated hardiness embodies interconnected structured unities. So, psychological bases of elderly people's hardiness are multidimensional. During the observational stage of the study, hardiness levels were identified, and the relations between elderly people's hardiness, cognitive construct of «uniqueness of personal existential experience» and personal manifestations (cognitive, behavioural, emotional components) were shown and proved. The first level: high psychological hardiness, formed cognitive construct of «uniqueness of personal existential experience» and a life-affirming attitude to life. The second level: average psychological hardiness, insufficiently formed cognitive construct of «uniqueness of personal existential experience» and a moderately effective attitude to life. The third level: low psychological hardiness, not formed cognitive construct of «uniqueness of personal existential experience» and a depressed attitude to life. The correlations between hardiness and emotional, cognitive, conative parts were strong and positive, so these parts influenced on the structuring of the hardiness model. These links had specific features depending on their force. The experimental

part of the study revealed that elderly people had both positive and negative coping behavioural strategies in a case of cognitive dissonance. «Valued attitude to life», «optimism», «protest», etc. were positive coping strategies; «self-blame», «passive cooperation», «active avoidance» were negative strategies. A set of measures forming and developing the elderly people's hardiness was proposed and implemented, which included the author's «Comprehensive program for development of the culture of elderly people's life». This program implemented the ideas on valued attitude to live, developed the culture of resolutions for difficult life situations; the work was organized in groups in order to achieve a psychological correctional effect, etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Максименко Сергій Дмитрович
2. Maхуmenko Cergiy Dmytrovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Максименко Сергій Дмитрієвич
2. Maksimenko Sergiy Dmytrovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гуляс Інеса Антонівна

2. Hulias Inesa Antonivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Папуча Микола Васильович

2. Papucha Mykola Vasylovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кукуленко-Лук'янець Інна Володимирівна

2. Kukulenko-Lukianets Inna Volodymyrivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Моляко Валентин Олексійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Моляко Валентин Олексійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.